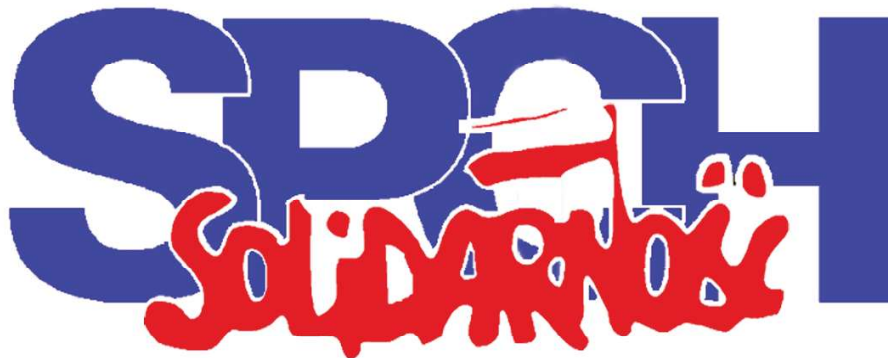

NAFTA I GAZ
CHEMIA
FARMACJA
PAPIER
PALIWA
CERAMIKA
SZKŁO

WARSZAWA
09
423 ROK MMXXV
WRZESIEŃ
2025

KRAJOWY SEKRETARIAT PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

© Czym jest Europejski Filar Praw Socjalnych? © Czy tak zwany Zielony Ład działa w krajach Azji, uznawanych za tzw. kraje Trzeciego Świata? © Umowa z Mercosur zatwierdzona przez Komisję Europejską © Szczególna ochrona stosunku pracy społecznych inspektorów pracy ©

Czym jest Europejski Filar Praw Socjalnych?

Europejski Filar Praw Socjalnych (EFPS) to dokument Unii Europejskiej podpisany wspólnie przez Parlament Europejski, Radę Unii Europejskiej i Komisję Europejską 17 listopada 2017 r. na Szczycie Społecznym na rzecz Sprawiedliwego Zatrudnienia i Wzrostu Gospodarczego (za: wikipedia.org). Szczyt odbył się w Göteborgu. Dokument zawiera dwadzieścia zasad dotyczących sprawiedliwego rynku pracy i silnej polityki społecznej. Dotyczy m.in. równego dostępu do zatrudnienia, godnych warunków pracy oraz ochrony socjalnej. Przewiduje nowe prawa dla obywateli Unii Europejskiej oraz w swoich założeniach zmierza do ułatwienia im skutecznego egzekwowania tych, które już im przysługują. Opiera się na zasadach uporządkowanych według trzech następujących kategorii: 1. równe szanse i dostęp do zatrudnienia, 2. uczciwe warunki pracy, 3. ochrona socjalna i integracja społeczna. W ramach tych trzech głównych założeń jest sformułowanych 20 zasad, które są widoczne na grafice poniżej.

Europejski Filar Praw Socjalnych nie jest wiążący. Jego celem jest zainicjowanie reform w kierunku poprawy warunków socjalnych obywateli Unii Europejskiej. Naturalnym wykonawcą podobnych inicjatyw są: po stronie społecznej – związki zawodowe oraz po stronie pracodawców – organizacje zrzeszające pracodawców. To właśnie na styku tych dwóch podmiotów są dyskutowane zmiany w wynagrodzeniach, organizacja i promocja szkoleń dla pracowników oraz tworzenie dobrych warunków pracy.

Czym jest Europejski Filar Praw Socjalnych?

- 20 zasad sprawiedliwego rynku pracy
- Równe szanse, godne warunki pracy, ochrona socjalna
- Partnerzy społeczni = realne wdrażanie

NSZZ
Solidarności

W styczniu 2021 r. podczas wystąpienia przed Parlamentem Europejskim Przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen powiedziała:

„W miarę jak pokonujemy pandemię, przygotowujemy niezbędne reformy i przyspieszamy dwójką transformację – ekologiczną i cyfrową – uważam, że nadszedł czas, aby dostosować również zbiór przepisów socjalnych. Zbiór przepisów, które zapewnią solidarność międzypokoleniową. Zbiór przepisów, które nagradzają przedsiębiorców dbających o swoich pracowników. Które koncentrują się na miejscach pracy i stwarzają możliwości. Które stawiają na równi umiejętności, innowacje i ochronę socjalną”.

Była to zapowiedź zmian legislacyjnych, w kierunku poprawienia sytuacji pracowników świadczą-

cych pracę w Unii Europejskiej. Jednym z narzędzi do realizacji tego celu jest opisany wyżej dokument, natomiast wdrażanie w życie jego zapisów ma się odbywać przy aktywnym udziale związków zawodowych oraz organizacji pracodawców.

W marcu 2021 r. Komisja Europejska przedstawiła Plan działania na rzecz Europejskiego Filaru Praw Socjalnych, który wyznaczył trzy cele do 2030 r.:

1. co najmniej 78% dorosłych w wieku 20–64 lat ma być zatrudnionych,
2. co najmniej 60% dorosłych ma co roku brać udział w szkoleniach,
3. liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym ma spaść o 15 milionów.

W ramach Planu działania uruchomiono wiele konkretnych inicjatyw, wśród których znalazły się konkret-

ne działania legislacyjne:

Dyrektywa (UE) 2022/2041 o adekwatnych wynagrodzeniach minimalnych,

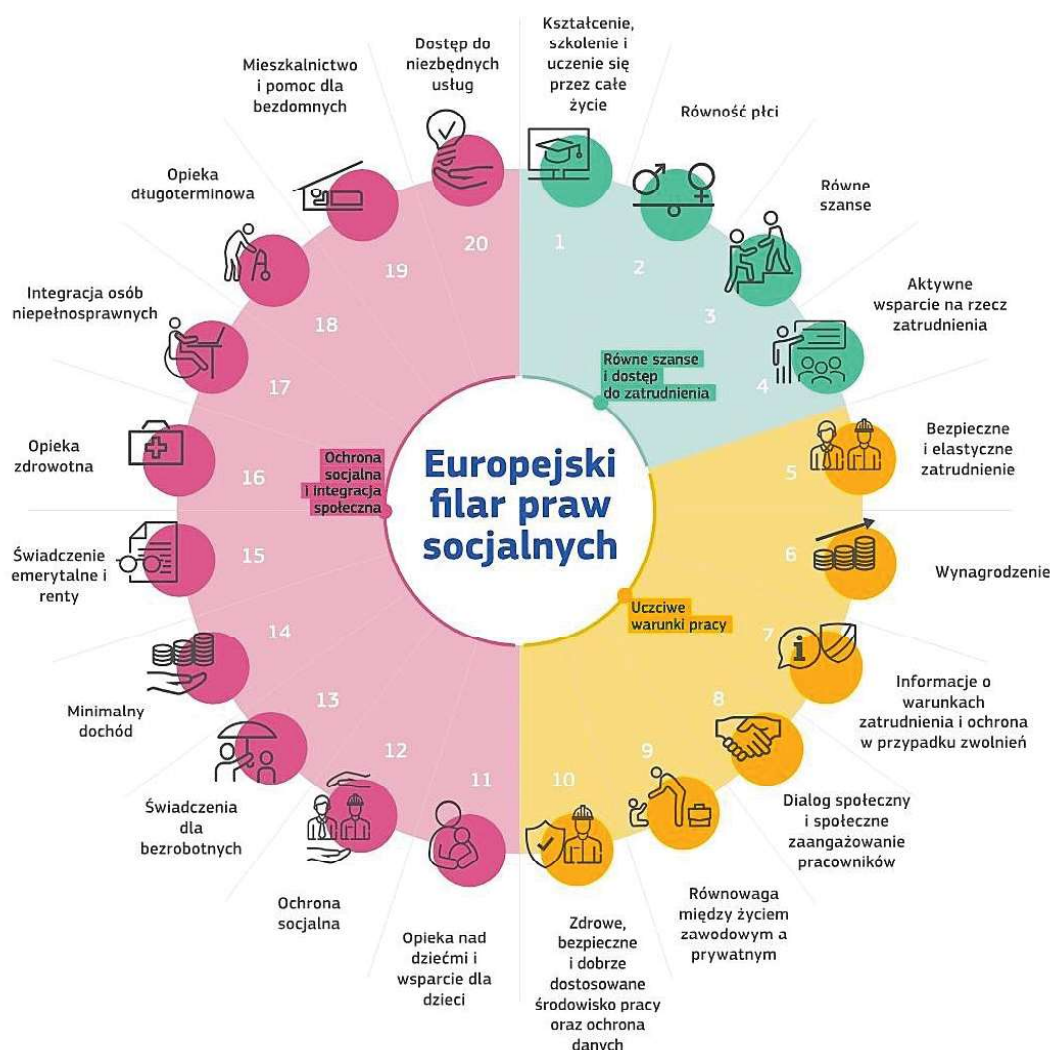
Dyrektywa (UE) 2019/1152 o przejrzystych i przewidywalnych warunkach pracy,

Europejski program na rzecz umiejętności [COM(2020) 274],

Europejska gwarancja dla dzieci [Zalecenie Rady (UE) 2021/1004],

Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności [RRF – Rozporządzenie (UE) 2021/241].

Obecnie trwają prace nad uaktualnieniem planu wdrażania zapisów, zawartych w EFPS. Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” stoi na stanowisku, że proces ten nie jest realizowany w zadowalający sposób, a władze naszego kraju traktują tą inicjatywę nieadekwatnie do istniejących potrzeb i przyjętych założeń. W związku z tym 13

sierpnia 2025 r. wydała stanowisko nr 3/25 w sprawie wdrażania Europejskiego Filaru Praw Socjalnych w Polsce, które poniżej przytaczamy w całości.

„Stanowisko Prezydium KK nr 3/2025 ws. wdrażania Europejskiego Filaru Praw Socjalnych w Polsce, Gdańsk, 13 sierpnia 2025 r. Komisja Europejska prowadzi konsultacje publiczne i prace nad drugim planem wdrażania Europejskiego Filaru Praw Socjalnych (EPSR) (European Pillar of Social Rights) – przyp. red.). To dobry moment, aby rzetelnie ocenić sytuację w Polsce zarówno w zakresie postępów, jak i istniejących braków we wdrażaniu Filaru na poziomie krajowym.

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” z niepokojem stwierdza brak spójnej, strategicznej i aktywnej polityki państwa polskiego w zakresie wdrażania Europejskiego Filaru Praw Socjalnych. Mimo iż od jego proklamowania w 2017 r. minęło już osiem lat, Polska nadal nie posiada krajowego planu implementacji Filaru, który wskazywałby cele, priorytety i mechanizmy realizacji jego 20 zasad w ramach krajowych kompetencji.

W naszej ocenie obecny model realizacji EPSR w Polsce ogranicza się do reaktywnego, minimalistycznego podejścia: władze państwowe podejmują działania jedynie wówczas, gdy Komisja Europejska wprowadza nowe inicjatywy legislacyjne lub rekomendacje, a i wtedy ich wdrażanie ma często charakter czysto formalny, ograniczający się do wymaganego minimum. Także wtedy, gdy związane jest to z realizacją działań finansowych z odpowiednich funduszy unijnych.

Tymczasem logika Filaru przyjętego przez wszystkie państwa

członkowskie oraz instytucje UE opiera się na założeniu, że jego wdrażanie odbywa się równolegle na poziomie unijnym i krajowym, w ramach kompetencji dzielonych i z poszanowaniem zasady pomocniczości. Państwa członkowskie mają nie tylko prawo, ale i obowiązek prowadzenia autonomicznej polityki na rzecz realizacji zasady sprawiedliwości społecznej, godnych warunków pracy, równości szans, dostępu do szkoleń i usług publicznych, ochrony socjalnej czy włączenia społecznego.

W tym kontekście szczególnie niepokojące są niski poziom ambicji Polski oraz brak działań systemowych na rzecz osiągnięcia trzech ogólnych celów Filaru, tzw. Porto Social Targets, które państwa UE przyjęły wspólnie w 2021 roku:

W zakresie zatrudnienia osób w wieku 20–64 lata Polska zadeklarowała osiągnięcie poziomu 76% do 2030 roku, podczas gdy cel unijny wynosi 78%.

W zakresie uczestnictwa dorosłych w szkoleniach (uczenie się przez całe życie) Polska przyjęła cel 23%, czyli znacznie poniżej unijnego celu 60%. Obecny udział dorosłych Polaków w edukacji pozostaje jednym z najniższych w UE, a cel krajowy potwierdza brak realnej ambicji zmiany tego stanu rzeczy.

W zakresie redukcji ubóstwa i wykluczenia społecznego Polska zadeklarowała ograniczenie liczby osób zagrożonych tymi zjawiskami o 1,5 mln do 2030 r. – co jest celem proporcjonalnym do celu unijnego (–15 mln), jednak Polska nie określiła odrębnego celu redukcji ubóstwa wśród dzieci, co pozostaje niepokojące.

Największe ryzyko nieosiągnięcia założonych celów dotyczy kształcenia ustawicznego dorosłych.

Polska od wielu lat znajduje się na końcu unijnych rankingów w tym zakresie, a działania rządu są fragmentaryczne i nieskoordynowane. Brakuje całościowej strategii uczenia się przez całe życie, obejmującej zarówno ofertę edukacyjną, jak i zachęty finansowe, wsparcie instytucjonalne oraz włączenie partnerów społecznych. W związku z powyższym, NSZZ „Solidarność” wzywa rząd RP do: Przygotowania i ogłoszenia krajowego planu wdrażania Europejskiego Filaru Praw Socjalnych, który nie będzie wyłącznie reakcją na działania Komisji Europejskiej (w tym planowany II Action Plan), lecz wyrazem samodzielnej, odpowiedzialnej polityki społecznej państwa prowadzonej w oparciu o krajową diagnozę, zidentyfikowane deficyty oraz konsultacje z partnerami społecznymi. Plan ten powinien wskazywać konkretne cele, priorytety, harmonogramy i mechanizmy wdrożeniowe w ramach kompetencji krajowych.

Opracowania i wdrożenia krajowej strategii uczenia się przez całe życie, obejmującej także zachęty dla pracodawców i pracowników, rozwój infrastruktury edukacyjnej oraz włączenie związków zawodowych do planowania programów szkoleń.

Zwiększenia ambicji w obszarach, gdzie Polska systematycznie odstaje od unijnej średniej, takich jak ochrona zdrowia, zabezpieczenie społeczne, dostęp do mieszkań czy edukacja dorosłych.

Europejski Filar Praw Socjalnych powinien być postrzegany jako narzędzie budowy nowoczesnego i solidarnego państwa dobrobytu zgodnego z wartościami, które od początku są fundamentem także NSZZ „Solidarność”.

Z przytoczonego stanowiska wy-

nika, że największe deficyty obejmują obszar kształcenia osób dorosłych. Jest to bardzo istotny element europejskiego rynku pracy, związany ze zmianami podyktowanymi wieloma inicjatywami ekologicznymi. Biorąc pod uwagę fakt, że Unia Europejska forsuje bardzo wiele zmian dotyczących

przemysłu oraz rolnictwa, należy z uwagą przyglądać się działaniom, które mogą pomóc w dywersyfikacji miejsc pracy. W tym kontekście ustawiczne kształcenie osób dorosłych może przyczynić się do łatwiejszej zmiany charakteru wykonywanej pracy, przy udziale wsparcia ze strony Unii Europej-

skiej. W związku z powyższym należy dołożyć wszelkich starań, żeby wykorzystać możliwości programu, który jest dedykowany dla tego obszaru.

Łukasz Kulon

Czy tak zwany Zielony Ład działa w krajach Azji, uznawanych za tzw. kraje Trzeciego Świata?

Szanowne koleżanki i szanowni koledzy.

Po dłuższej przerwie, w wyniku porozumienia z Przewodniczącym Piotrem Łusiewiczem, chciałbym się podzielić moimi obserwacjami z *autopsji* w istotnym temacie, zwanym Zielonym Ładem w Europie i przedstawianym jako projekt ekologiczny, dla wspólnego dobra mieszkańców planety Ziemia.

Na wstępie chciałbym poinformować w odniesieniu do sformułowania z *autopsji*, że w wyniku sytuacji rodzinnej zamieszkałem z powrotem w Azji, a dokładniej w Wietnamie, tym samym moje obserwacje, jak również i relacje bezpośrednie, wynikające z kontaktów z szerokim spektrum lokalnego społeczeństwa są autentyczne, a nie tak zwane prasowe, formułowane tutaj w sposób przemyślany przez lokalne autorytety dla społeczeństw szeroko pojętego Zachodu, ponieważ znając dobrze sposób rozumowania w/w społeczeństw narracja na eksport jest inna niż

codzienna rzeczywistość.

Ekologia czy ekologizm?

Temat ekologii jest bardzo istotnym czynnikiem, który wpływa na życie codzienne w Wietnamie, lecz w stosunku do Europy, nie ma to charakteru doktrynalnego, stąd należy rozróżniać azjatycką ekologię od europejskiego ekologizmu. Zrozumienie tematu ekologii, osiągnięcie celów klimatycznych i podobnych jest związane z czynnikami wpływu na rozwój gospodarczy, życie codzienne społeczeństwa, a dokładniej, zwracanie uwagi na wpływ prowadzenia polityki proekologicznej na w/w. Najprościej ujmując: działania proekologiczne nie mogą mieć negatywnego wpływu na rozwój gospodarczy i dobrobyt życia społeczeństwa. W Europie w sposób doktrynalny i autorytarny wprowadza się regulacje, nie zastanawiając się nad negatywnymi skutkami dla gospodarek i społeczeństw, uznając wyż-

szość doktryny nad codziennością.

Elektromobilność

Temat, który w Polsce, jak i w innych krajach Unii Europejskiej wzbudza wiele kontrowersji, tutaj nie należy do topowych. Bez większych rozgłosów wycofuje się w ośrodkach miejskich pojazdy zasilane paliwami tradycyjnymi (diesel, benzyna), a wprowadza się pojazdy elektryczne oraz zasilane CNG lub wodorem. Wpływa na to znaczna liczba lokalnych producentów pojazdów transportu miejskiego. Coraz większą rolę odgrywa komunikacja publiczna, szczególnie zwraca się uwagę na rozwój kolei metropolitalnych. W kwestii transportu osobistego cóż, tzw. elektryki, są bardzo powszechne, aczkolwiek najbardziej preferowanym napędem jest napęd hybrydowy. O dziwo produkcje chińskie nie są powszechne, Wietnam ma własne produkcje, w tym znany w świecie VinFast,

jednak produkcje koreańskie i japońskie są dominujące. Pojazdy z tzw. napędem tradycyjnym są cały czas w nielimitowany sposób w ofercie sprzedażowej. Tutaj dodam, że najbardziej popularny środek transportu osobistego – skuter – występuje w wariantach obu napędów. Należy dodać, że koszt benzyny i diesla to około 3,20 – 3,50 PLN za litr. Trzeba wyrazić uznanie dla Wietnamczyków, że mając na uwadze rozwój pojazdów elektrycznych, przygotowali wcześniej, zasadniczo w ośrodkach miejskich, dobrze działającą sieć stacji ładowania pojazdów. Jeżeli chodzi o tzw. prowincję, to najprościej mówiąc, wszystko działa po dawnemu.

Energia elektryczna, pozyskiwanie zasobów naturalnych i odnawialnych

Wszystkich, którzy odwiedzają kraje Azji (ASEAN-u) uderza wielka iluminacja miast. Wszystko się świeci. Otóż w przypadku Wietnamu, jednym z istotnych elementów pozyskiwania energii elektrycznej są elektrownie wodne, bardzo licznie budowane w całym kraju na lokalnych rzekach, których nie

brakuje. Z racji ciepłego klimatu, a szczególnie wysokiego nasłonecznienia w porze tzw. suchej, nastąpił boom na farmy fotowoltaiczne jako indywidualne zasilanie domów, wykorzystując rodzimą produkcję. Tzw. wiatraki występują zasadniczo w pewnych obszarach bardzo długiej linii brzegowej oraz obszarach górskich, lecz stanowi to stosunkowo nieliczny odsetek pozyskiwania energii. Paliwa kopalne mają nadal zastosowanie na północy kraju, w regionach chłodniejszych. Jest to zasadniczo węgiel wydobywany z obszarów *wietnamskiego Śląska* w rejonach Hanoi/Hajfong. Ciekawostką niech będzie, że nie ma – z racji stosunkowo wysokich temperatur – posiadania systemów ogrzewających, najważniejsza jest klimatyzacja pomieszczeń. Ponadto w sprawie gazu ziemnego, którego Wietnam posiada bardzo dużo, dokonano rzeczy zastanawiającej, otóż wstrzymano rozwój budowy sieci gazowej. Jednak ma to bardziej związek z formami współpracy w zakresie pozyskania gazu z firmami rosyjskimi i brytyjskimi. W przypadku ropy naftowej, nie ma takich ograniczeń. Na koniec należy dodać, że brakujące tzw.

waty energii elektrycznej wobec wielkiego zużycia, kupuje Wietnam z Laosu, gdzie Chiny wybudowały wielkie zapory wodne, elektrownie wodne, z których prąd jest bardzo tani, z uwzględnieniem kosztu przesyłu. Ta w/w kombinacja daje stosunkowo niską cenę za kilowatogodzinę dla gospodarstw prywatnych około 0,28 PLN, a dla przemysłu i usług ok. 0,56 PLN. Ponadto państwo dofinansowuje placówki medyczne, edukacyjne i typowo budżetowe.

Odpady

W przypadku odpadów sytuacja jest dla ludzi w Europie niezrozumiała. Wynika to z tzw. tradycji i zarazem polityki władz lokalnych. Otóż odpady najczęściej wyrzuca się na zewnątrz do pojemników, bez segregacji. W gestii służb dzielnic, miast, etc., jest ich segregacja i zagospodarowanie. De facto wiele zależy od sprawności właściwych służb. Nie ma dodatkowych odpłatności za usługi, jest to wliczone w opłaty administracyjne w wysokości od 5 do 20 PLN miesięcznie. W nowych dzielnicach a raczej *smart city*, sytuacja nie jest zbytnio inna, z reguły zwraca się większą

ZATRZYMAJ
ZIELONY ŁĄD
Bądź z nami!

www.preczzzielonymladem.pl

uwagę na skuteczną pracę służb porządkujących, z racji wyższych opłat. W ogóle idea *smart city* jest popularna, są to duże inwestycje, ostatnia w Sajgonie to kwota 4,5 miliarda USD realizowana przez japońskie Sumitomo. Za najważniejsze jednak należy uznać wprowadzenie zakazu przyjmowania odpadów z ekologicznych krajów tzw. Zachodu, szczególnie Kana- dy, Australii, czy USA. Podobnie uczyniły inne kraje ASEAN. W ten sposób zadbano, aby obcy nie zanieczyszczali środowiska, nawet płacąc znaczne kwoty za przyjęcie odpadów. Z lokalnymi odpadami radzi się całkiem nieźle, utylizując

i przetwarzając na miejscu.

Zanieczyszczenie powietrza, sprawy klimatyczne

Ten wątek jest związany z naturą krajobrazu, naturalnie w nieckach, kotlinach, w których znajdują się większe skupiska ludzkie, lub działalno- ści gospodarczej i przemysłowej zanieczyszczenie jest wysokie, przykładem jest Hanoi, natomiast na innych obszarach stan powietrza jest zadowalający. W Sajgonie po wiatrach od morza jest bardzo dobrze, a mieszka tutaj 15 milio- nów ludzi, są miliony pojazdów, etc. W kwestiach klimatu, o dziwo

nie ma tutaj tzw. anomalii, a panikę tworzą zachodni eksperci, którzy chcą zbić tutaj kapitał, wykorzystu- jąc trendy z własnych środowisk. Tutaj nadmienię, że opiniami eks- pertów i autorytetów nie przejmuję się tutaj nikt, ale wysłucha, z racji dobrego wychowania.

Tak w skrócie, nakreśliłem zjawis- ka, które targają skromnym wy- cinkiem na mapie świata, Europą.

Tomasz Biber

Umowa z Mercosur zatwierdzona przez Komisję Europejską

Umowa handlowa pomiędzy Unią Europejską a krajami wchodzą- cymi w skład Mercosur została zatwierdzona. 3 września 2025 r. Komisja Europejska zaakcepto- wała ostateczną wersję umowy, nad którą pracowała ostatnie 9 miesięcy. W tym czasie porozumie- nie było rozpatrywane pod kątem prawnym oraz było tłumaczone na języki narodowe. Następnym krokiem będzie wybranie ścieżki ratyfikowania dokumentu, jednak biorąc pod uwagę fakt sprzeciwu niektórych krajów, takich jak Polska i Francja, nie będzie wymagana akceptacja parlamentów poszcze-

gólnych państw Unii Europejskiej. Na pewno będzie to dotyczyło zapisów dotyczących rolnictwa. Umowa będzie najprawdopodob- niej wymagała większości kwalifi- kowanej, a więc zgody co najmniej 15 z 27 państw, reprezentujących 65% ludności UE.

Umowa Handlowa z krajami wcho- dzącymi w skład Mercosur dotknie te państwa Unii Europejskiej, które produkują żywność. Polska jest jednym z nich. Pan Jacek Zarzec- ki, Wiceprzewodniczący Zarządu Polskiej Platformy Zrównoważonej Wołowiny mówi tak:

„Umowa jest skrajnie niekorzystna

dla polskich rolników. – Komisja Europejska, a tak naprawdę Ursula von der Leyen, dociska kolanem umowę z krajami Mercosuru. Nikt z organizacji rolniczych w Polsce i UE nie ma wątpliwości, że to jest umowa szkodliwa dla sektora woło- winy, drobiu i cukru”. Polscy rolnicy obawiają się, że nie wytrzymają konkurencji z tanimi produktami z Ameryki Południowej, jednak może się okazać, że nie będą mieli nic do powiedzenia.

14 września na dziedzińcu Pała- cu Prezydenckiego w Warszawie odbyły się Dożynki Prezydenckie. Przy okazji tego wydarzenia wy-

powiedział się Prezydent Karol Nawrocki, który nawiązał zarówno do Zielonego Ładu, jak również odniósł się bezpośrednio do umowy z krajami Mercosur:

„Polska Wieś w Pałacu Prezydenckim jest zawsze słuchana i rozwiązywanie problemów polskiej wsi jest jednym z moich najważniejszych zadań. Gdy w ostatnich kilkunastu miesiącach przyglądałem się życiu polskich rolników, to miałem momentami wrażenie, że to wygląda jak siedem plag egipskich. Z jednej strony kłopoty w związku z tym, co przychodzi niestety od naszych partnerów z zachodniej Europy. Z drugiej strony nierówna konkurencja, która przychodzi ze wschodu. Chcemy być w Unii Europejskiej i będziemy robić wszystko,

aby z Unii Europejskiej korzystać i współpracować na partnerskich zasadach, ale moim zadaniem jako prezydenta Polski jest mówić, że nie zgadzamy się na Zielony Ład, który niszczy polskie rolnictwo. Potrzebujemy współpracy z państwami Ameryki Południowej, które są tak blisko naszych wartości, (...), ale gdy słyszę, że mamy podpisać porozumienie Unii Europejskiej z państwami Mercosur, to mówię „nie”. Nie zgadzam się na to i cały swój wysiłek poświęcę na to, żeby to się nie stało”.

Podczas Dożynek wypowiedział się również na ten temat minister rolnictwa i rozwoju wsi, Stefan Krajewski: „Tak, nie ma naszej zgody na napływ produktów słabej jakości z krajów Mercosur. Nie może tak być, że rolnicy będą się zastana-

wiać, czy mogą produkować, czy nie”. Jest to jednak wypowiedź dość enigmatyczna. Minister Krajewski dodał, że wciąż próbuje budować mniejszość blokującą, jednak, jeśli to się nie uda, trzeba będzie podjąć próby wprowadzenia mechanizmów zabezpieczających rolników przed jej następstwami.

Łukasz Kulon

Szczególna ochrona stosunku pracy społecznych inspektorów pracy

Jak stanowi art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1983 r. o społecznej inspekcji pracy (j.t. Dz.U. 2015 poz. 567), zakład pracy nie może wypowiedzieć ani rozwiązać umowy o pracę z pracownikiem pełniącym funkcję społecznego inspektora pracy w czasie trwania mandatu oraz w okresie roku po jego wygaśnięciu, chyba że zachodzą przyczyny uzasadniające rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia. W takim wypadku rozwiązanie umowy o pracę może nastąpić po uprzednim uzyskaniu zgody statutowo właściwego organu zakładowej organizacji związkowej. W myśl art. 13 ust. 3

wyżej wymienionej ustawy, zakład pracy nie może wypowiedzieć pracownikowi pełniącemu funkcję społecznego inspektora pracy warunków pracy i płacy na jego niekorzyść w okresie ustalonym w ust. 1, chyba że wypowiedzenie stało się konieczne z przyczyn, o których mowa w art. 43 Kodeksu pracy. Przez wypowiedzenie warunków pracy i płacy na niekorzyść pracownika należy rozumieć taką zmianę m.in. stanowiska pracy, zakresu obowiązków, miejsca wykonywania pracy, wynagrodzenia za pracę, czy też wymiaru czasu pracy, która jest niedogodna, gorsza dla pracownika, niż wynikało

to z warunków dotychczasowych i to w znacznym stopniu.

Wykładnia powyżej przytoczonych przepisów pozwala na stwierdzenie, że rozwiązanie stosunku pracy ze społecznym inspektorem pracy może nastąpić wyłącznie po uzyskaniu zgody zakładowej organizacji związkowej, której członkiem jest dany inspektor. Natomiast zmiana warunków pracy i płacy na niekorzyść pracownika może mieć miejsce tylko w sytuacjach określonych w art. 43 Kodeksu pracy, tj.: 1) wprowadzenia nowych zasad wynagradzania dotyczących ogółu pracowników zatrudnionych u danego pracodawcy lub tej ich grupy,

do której pracownik należy, 2) stwierdzonej orzeczeniem lekarskim utraty zdolności do wykonywania dotychczasowej pracy albo niezawinioną przez pracownika utratą uprawnień koniecznych do jej wykonywania.

Przedstawiając niniejsze zagadnienia należy jednak mieć na uwadze również ustawę z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (j.t. Dz.U. 2025 poz. 570), która zawiera przepisy odrębne o charakterze szczególnym w stosunku do ustawy o społecznej inspekcji pracy. Zgodnie z art. 10 ust. 3 i 4 tej ustawy, pracodawca może wypowiedzieć warunki pracy i płacy pracownikom objętym szczególną ochroną stosunku pracy, jeżeli z przyczyn niedotyczą-

cych pracowników nie jest możliwe dalsze ich zatrudnianie na dotychczasowych stanowiskach pracy. Przez przyczyny niedotyczące pracowników należy rozumieć np. przyczyny ekonomiczne, organizacyjne i technologiczne, które nie wynikają z cech osobistych pracownika lub sposobu wykonywania przez niego pracy. Jeżeli wypowiedzenie warunków pracy i płacy powoduje obniżenie wynagrodzenia, pracownikom przysługuje, przez okres nieprzekraczający 6 miesięcy, dodatek wyrównawczy.

W związku z powyższym pracodawca ma prawo zmienić warunki pracy i płacy na niekorzyść społecznego inspektora pracy na podstawie art. 10 ust. 3 ustawy z 13 marca 2003 r., z zastrzeżeniem obowiązku wypłaty dodatku wyrównawczego w razie obniżenia

wysokości wynagrodzenia, ale musi udowodnić, że nie jest możliwe dalsze zatrudnianie inspektora na dotychczasowym stanowisku. Jak podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 czerwca 1999 r. (I PKN 128/99), niemożliwość zatrudnienia na dotychczasowym stanowisku nie oznacza wyboru (choćby racjonalnego i zgodnego z interesem pracodawcy) innego pracownika do zajmowania tego stanowiska.

Dariusz Wegnerski

Ochrona społecznego inspektora pracy według ustawy

Nie można zwolnić inspektora podczas trwania mandatu i roku po nim.

Wypowiedzenie wymaga zgody organizacji związkowej.

Zmiana warunków pracy tylko w szczególnych przypadkach (Art. 43 Kodeksu pracy).

- Możliwa zmiana na niekorzyść tylko przy przyczynach ekonomicznych, organizacyjnych lub technologicznych.
- Dodatek wyrównawczy przysługuje w przypadku obniżenia wynagrodzenia.
- Prawo chroni inspektora i wymaga udowodnienia